

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul urmărește realizarea acțiunii 1.4.4. c) din *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025*, aprobat prin *Legea nr. 211/2021*, care prevede: „Dezvoltarea și perfecționarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat.”.

Acțiunea respectivă este determinată de faptul că actualul mecanism de recuperare a cheltuielilor, reglementat în *Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat*, este inefficient și lacunar. Or, acesta nu asigură recuperarea deplină a sumelor datorate de către beneficiarii serviciilor de asistență juridică, iar cca 50% din decizii rămân neexecutate, fiind prejudiciat bugetul public național.

Această stare este determinată, în principal, de faptul că decizia executorie a coordonatorului oficiului teritorial, privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, este executată silit în conformitate cu prevederile *Codului de executare*.

O astfel de modalitate a executării silite a deciziilor de recuperare este deficientă, deoarece titlul III capitolul VIII din *Codul de executare* impune limite stricte în materia modalității de valorificare a obiectului executării silite. Iar articolele 89 și 110 din *Codul de executare* instituie interdicția urmăririi unui șir foarte larg de bunuri și venituri – acestea fiind exceptate de la executarea silită a datoriilor pentru serviciile de asistență juridică.

Aspectul respectiv este o lacună esențială, or, în majoritatea cazurilor, solicitanții care beneficiază de asistență juridică garantată de stat dispun de resurse financiare reduse. Astfel, din cauza particularităților financiar-economice limitate, majoritatea bunurilor și veniturilor de care aceștia dispun nu pot fi urmărite în vederea executării datoriilor la bugetul de stat.

Mai mult ca atât, în conformitate cu pct. 10 din *Regulamentul privind metodologia de calcul al venitului în scopul acordării asistenței juridice calificate garantate de stat*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1016/2008*, la calcularea venitului mediu lunar al solicitantului de asistență juridică sunt luate în considerație inclusiv și prestațiile sociale, precum: pensiile, alocațiile sociale, ajutorul de șomaj, compensațiile nominative, etc.

Astfel, în pofida faptului că la calcularea venitului minim al solicitanților de asistență juridică se iau în considerare majoritatea prestațiilor sociale – în cazul

deciziilor de recuperare a cheltuielilor, majoritatea din aceste prestații sociale nu pot fi urmărite pentru valorificarea datoriei beneficiarilor.

Adițional, se atestă faptul că executarea silită a deciziilor de către executorii judecătorești comportă cheltuieli suplimentare. Or, conform art. 37 alin. (8) din *Codul de executare*, pentru documentele executorii conform cărora calitatea de creditor o are statul, se achită în avans taxele de intentare și de arhivare a dosarului de executare, precum și spezele de executare. Iar, în contextul în care cca 50% din deciziile de recuperare nu sunt executate deplin, suntem în prezența unor prejudicii suplimentare a bugetului de stat.

Mai important, accentuăm că în cazul unei dispoziții de drept public – precum este decizia de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat – realizarea executării silite de către executorii judecătorești, conform *Codului de executare*, este improprie și în divergență cu prevederile *Codului administrativ*. Or, conform art. 175 alin. (1) din *Codul administrativ*, executarea creanțelor bănești bazate pe dispozițiile de drept public se realizează în conformitate cu cartea a doua, titlul VII, capitolul II din *Codul administrativ*. Iar, conform art. 175 alin. (2), competența de executare a acestei categorii de creanțe bănești îi revine Serviciului Fiscal de Stat, în conformitate cu prevederile titlului V capitolul 9 al *Codului fiscal*.

În vederea implementării eficiente a acestor prevederi din *Codul administrativ*, Guvernul a aprobat și *Regulamentul privind procedura de executare a creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 618/2019*.

Astfel, în vederea înlăturării numeroaselor deficiențe ale actualului mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, prezentul proiect de lege urmărește ajustarea cadrului normativ relevant la prevederile *Codului administrativ* și ale *Regulamentului privind procedura de executare a creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 618/2019*.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principala prevedere a proiectului constă în redacția nouă a art. 23¹ din *Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat*, care va stipula expres că după expirarea termenului de 30 de zile de la data: (i) semnării avizului de primire a deciziei, (ii) confirmării transmiterii deciziei, (iii) procesului-verbal de refuz al primirii, ori (iv) comunicării deciziei prin publicitate – prestația bănească datorată de către beneficiarul asistenței juridice garantate de stat devine scadentă și, în cazul în care nu a fost achitată benevol, se execută în conformitate cu *Regulamentul privind procedura de executare a creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 618/2019*.

Adițional, pentru a asigura garanții efective pentru comunicarea deciziei, în cazul în care nu a fost posibilă notificarea acesteia prin poștă cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, sau prin alt mijloc care ar asigura confirmarea primirii acesteia (e-mail, telegramă, fax, etc.), se propune instituirea unor proceduri suplimentare de comunicare a deciziei de recuperare – similare cu procedurile de notificare a actelor Serviciului Fiscal de Stat, reglementate la art.

129¹ din *Codul fiscal*. Or, actualmente, art. 23¹ din *Legea nr. 198/2007* nu prevede proceduri adiționale de notificare a deciziei, în cazul în care modalitatea primară de comunicare nu a fost posibilă de realizat. Astfel, prin modificările propuse sunt instituite garanții suplimentare de comunicare a deciziilor de recuperare.

În fine, pornind de la faptul că mecanismul actual de recuperare generează prejudicii continue a bugetului public național, se propune ca prezenta lege să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Or, art. 56 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative* prevede următoarele: „(3) *Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.*”.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru ultimii 3 ani se atestă o creștere a numărului deciziilor de recuperare emise de oficiile teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat:

- în 2019 – 13 decizii de recuperare (pentru suma de 6 850 lei);
- în 2020 – 58 decizii de recuperare (pentru suma de 72 030 lei);
- în 2021 – 157 decizii de recuperare (pentru suma de 246 745 lei).

Astfel, în total, pentru perioada anilor 2019-2021, urma să fie recuperată suma de 325 625 lei, în baza a 228 decizii.

Însă, datorită deficiențelor descrise în compartimentul nr. 2 al prezentei note informative – a fost posibilă executarea doar a 119 decizii (52.1%) și fiind recuperată doar suma de 159 855 lei (49%):

- în 2019 – 12 decizii executate (6 060 lei recuperați);
- în 2020 – 30 decizii executate (38 640 lei recuperați);
- în 2021 – 77 decizii executate (115 155 lei recuperați).

Astfel, doar 52.1% din deciziile emise de oficiile teritoriale sunt executate, și doar 49% din cheltuielile suportate sunt recuperate.

Prin urmare, odată cu implementarea modificărilor propuse în prezentul proiect, numărul deciziilor executate, precum și sumele efectiv recuperate se vor dubla. Acest fapt va determina valorificarea efectivă a cheltuielilor acordate pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat, precum și va preveni prejudicierea nejustificată a bugetului public național.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

După adoptarea proiectului de lege nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul hotărârii este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

De asemenea, conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative*, a anunțului de inițiere a procesului de elaborare.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU